“A Hongria hi ha una generació d’epigrafistes creada per Géza Alföldy”

Entrevista a László Borhy

“A Hongria hi ha una generació d’epigrafistes creada per Géza Alföldy”

László Borhy, catedràtic d’Arqueologia de la Universitat de Budapest, ha estat deixeble i estret col·laborador del professor Géza Alföldy, compatriota seu, des de fa més de 25 anys. Parlem amb ell arran de la

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

seva participació al I Congrés internacional d'Arqueologia i Món antic, celebrat a Tarragona el 29 i 30 de novembre en homenatge al professor Alföldy (1935-2011).

Quan va conèixer Géza Alföldy?

El vaig conèixer l'11 d'octubre de 1986, precisament a Tarragona! Acabava de rebre una beca de tres mesos a la Universitat de Heidelberg, una beca que va començar amb una excursió a Tàrraco.

Expliqui'ns-ho.

Tot estava molt ben organitzat, típic seu. Jo vaig fer el viatge en autobús des de Budapest a Tarragona, passant per Heidelberg i amb un visat de trànsit per França. A Heidelberg ell ja no hi era, i la seva muller em va donar tot el material del viatge. Entre els papers hi havia un dibuix del mateix Géza, un croquis de Tarragona, perquè pogués trobar l'hotel. Aquest dibuix és un dels meus tresors, així com els tiquets de l'autobús i del tren fins a Tarragona.

Quina beca tenia?

Una beca de la Fundació Soros, nord-americana, iniciada l'any anterior, el 1985, per anar a l'Europa de l'Oest. Poder anar a Heidelberg amb el professsor Alföldy era una cosa molt única. M'ho va proposar el professor Andreas Mócsy.

Què representava per a un jove hongarès com vostè aquella estada?

Científicament va ser conèixer un altre món!

En quin sentit?

En tots. A Alemanya tot era obert i lliure, i això es reflectia en la vida universitària. Per exemple, a la Universitat de Heidelberg, i a Alemanya en general, la biblioteca estava a disposició dels estudiants. Et deixaven el que volies, podies agafar qualsevol llibre lliurement. Jo tenia la clau per anar a la biblioteca de l'Institut d'Història Antiga de Géza Alföldy a qualsevol hora!

Com funcionava a Hongria?

Allà per agafar un llibre havies de deixar la firma, esperar-te un parell de dies... Si volies fotocòpies, te les feia un altre. Tot estava més limitat: els diners per a recerca, els viatges a fora, el canvi de moneda estrangera...

Quantes restriccions.

A més, amb el comunisme, les ciències de l'antiguitat es consideraven estudis burgesos i el grec i el llatí estaven prohibits. Només s'ensenyaven en alguns instituts, pocs. En el meu institut no es feia, però el meu professor d'història, que havia ensenyat llatí abans de la Segona Guerra Mundial, em va aconsellar que en fes particularment. Jo ja havia decidit estudiar arqueologia, potser influït per les restes romanes de la meva ciutat natal, Szombathely (Savaria).

La seva estada a Heidelberg es va allargar.

Per sort sí. El 1988 hi vaig tornar un any gràcies a un programa de cooperació entre les universitats de Heidelberg i Budapest. L'any següent ja vaig fer la dissertació amb el professor Alföldy de director. I després el curs 1993-1994 hi vaig tornar com a assistent seu. L'ajudava en tot. Llavors encara no treballava en epigrafia, però en vaig anar aprenent i ara sóc editor de les inscripcions per al CIL de Panònia.

No es considera epigrafista?

Faig epigrafia, però sóc arqueòleg! De fet a la Universitat de Budapest no hi ha càtedra d'epigrafia; l'ensenyo com a disciplina auxiliar. Com descriuria la seva relació amb Géza Alföldy? Era una relació molt personal. Érem molt més que amics: érem mentor i "mentorat". Més d'un cop m'havia dit que jo per ell era com un fill.

Quina ha sigut per vostè la seva influència més important?

Ha tingut una enorme influència en la disciplina i l'estil del meu treball. Però la seva petja ha sigut multilateral, en tots els aspectes. Per exemple, va internacionalitzar els meus contactes i em va despertar l'interès pels idiomes. Ja en aquell primer viatge a Tarragona vaig quedar admirat de com parlava castellà i entenia el català. Si em vaig posar a estudiar el castellà i el francès va ser impressionat per ell.

Va deixar empremta en moltes persones.

Sí, no sóc l'únic que pot explicar això de Géza Alfödy. Tota la seva "cohors amicorum" explicaria una cosa semblant, de com van començar sent alumne i professor, després col·legues i finalment amics. Tenia un gran grup d'amics, un "esquadró" d'amics a tot el

món.

Havia tornat a Hongria últimament?

Sí, després del comunisme va venir de professor convidat unes quantes vegades. Va construir una escola d'epigrafia virtual a diverses universitats. Tenia alumnes, i ara hi ha una generació d'epigrafistes a Hongria creada per ell. Així l'epigrafia torna a ser una ciència viva a casa nostra, i encara ho serà més quan arribi la seva biblioteca personal.

Quedarà dipositada a la Universitat de Budapest?

Sí, la seva biblioteca personal ve a la Universitat de Budapest, on farem un departament i una biblioteca sobre epigrafia per formar les generacions del futur. De fet, l'epigrafia tenia una gran tradició a Hongria i ha de tornar a existir com a disciplina, com abans de la Segona Guerra Mundial.

L'epigrafia tenia gran tradició a Hongria?

Sí. El fundador del Departament d'Arqueologia de la Universitat de Pest, el 1777, va ser István Schönvisner, epigrafista, autor d'un catàleg d'inscripcions de la seva ciutat natal, el

primer catàleg d'aquest tipus. I ja al segle XX, durant el període d'entreguerres, destaca un altre gran epigrafista, el professor Andreas Alföldi, que el 1947 va deixar el país.

Com pot ser que en l'Hongria comunista, prohibides les cultures clàssiques i sense els grans mestres epigrafistes, sorgeixi un Géza Alföldy, nascut el 1935?

El professor Alföldy surt del no-res, del seu pur interès personal! Com també va sortir del no-res un altre gran epigrafista hongarès, el seu company Andreas Mócsy.

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Desembre del 2012